

Galéria umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch
Súkromné expedície
Jana Machatová, Peter Machata
Kurátorka: Viera Kleinová

Ich zónou je výtvarný šperk a o ich tvorbe bolo v ostatnom čas počuť nielen na Slovensku. Jana Machatová a Peter Machata tento rok stihli autorskú výstavu v bratislavskej Galérii Čin čin, prezentáciu na najväčšej svetovej prehliadke autorského šperku Schmuck v Mníchove, ich šperky sa objavili v Bratislave počas Medzinárodnej konferencie ŠperkStret na výstave Lovci zoznamov v Galérii Medium aj na retrospektívnej exhibícii zo sympózií šperku v Kremnici v Galérii Umelka. Na pôde slovenského autorského šperku sa Jana Machatová a Peter Machata pohybujú od konca 90. rokov 20. storočia – príznačné je, že svoje výstavné prezentácie realizujú veľmi často ako spoločné projekty. Majú za sebou zahraničné študijné pobyty i viaceré skúsenosti z domácich i zahraničných výtvarných sympózií, Peter Machata aj z pozície organizátora. Jana Machatová dnes delí svoj čas medzi šperk a pedagogické pôsobenie, Peter Machata sa okrem šperku, sochy a kresby zaoberá v rámci Katedry dizajnu VŠVU v Bratislave využitím digitálnych technológií vo výtvarnej praxi. Výstava v Galérii umenia Ernesta Zmetáka v Nových Zámkoch zaznamenáva prierez šperkárskou tvorbou oboch výtvarníkov, objavia sa tu ale aj celkom nové, ešte neprezentované diela.

Jana Machatová

Zázemie Jany Machatovej vychádza zo šperkárskeho školenia na VŠVU v Bratislave, ktoré absolvovala ako jedna z prvých – jej pedagógmi boli Anton Cepka a Karol Weisslechner. Svoj autorský rukopis si po geometrizujúco-kinetickej epizóde nachádza v naratívnom šperku – komunikuje ho hlavne formou brošne, so zapojením montáže, vrstvenia - výrazne autobiografický tón presadzuje najmä prostredníctvom spojenia šperku s fotografiou. Prízvuk na osobné/ rodinné / fantazijné pamäťové stopy rozvíjaný „medailónmi“ v laminovanej fotografii či vyrezávanom striebornom plechu neskôr strieda naladenie na širší kontext - privátny či fantazijný sentiment nahrádza komentár, ktorý sladkým detským časom nasadzuje celkom trpkú (alebo) realistickú korunu. Socialistické Československo v jej šperkoch defiluje s rôznymi atribútmi – pioniermi, spartakiádami, štátnikmi, panelákmi. Päťcípé hviezdy, pionierske odznaky, modrotlač alebo ostnatý drôt účinkujú v jej šperkoch ako svojrázne politikum, nevyhýba sa ale ani mrazivo realistickému prepisu doby totalitnej. Výskumom pamäti si tak skladá vlastnú spomienkovú mapu, kde sa osobné, kolektívne i historické stáva výstižnou pripomienkou „tekutého času“.

Peter Machata

Absolvent kameňosochárstva na SUPŠ v Bratislave a sochárskeho ateliéru Jozefa Jankoviča na VŠVU v Bratislave sa šperku sústredenejšie začal venovať po vysokej škole. Socha a kresba sú stále predmetom jeho pozornosti (plastika má ostatne miesto aj na aktuálnej výstave), ale permanentný a intenzívny záujem venuje hlavne šperku. Nazerá ho zo sochárskej pozície – vníma ho ako malú plastiku, konzistentne a dôsledne buduje syntax svojich šperkov založenú na princípe reliéfu, plastického útvaru, schránky. Experimentuje so štruktúrami, zaujíma ho napätie plochy a priestoru, vzťahy materiálov, hrys reverzom a averzom, imponujú mu možnosti nových technológií. Jeho šperky sú subtilnými prienikmi šperkárskeho a skulpturálnych metód – geometrická a poetická abstrakcia uňho najnovšie prechádza do polohy figuratívnej metafory v kolekcii Relikvia. A ak donedávna realizoval svoje diela hlavne v striebre, v ostatnom čase pripája plastické hmoty – plexisklo a corian, ktoré preňho znamenajú nové podnety v rámci hľadania vzťahov medzi vnútorným a vonkajším, otvoreným a zavretým, dovoľujú mu pracovať viac s transparentiou, priepustnosťou jednotlivých vrstiev, relativizovať frontálnosť reliéfu, oponovať navyknutému chápaniu statiky.

Projekt podporil
z verejných zdrojov
Fond na podporu umenia

u. fond
na podporu
umenia